

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

El mòbil de l'actuació sindical

LA redempció dels estaments obrers ha donat, de sempre, motiu perquè sorgissin, espontàniament, una infinitat d'homes que, preocupant-se del malestar regnant entre el proletariat, vulguessin dedicar-se a una tasca social que, enfondint i penetrant en l'esperit de les classes obreres, fes arrelar en aquestes una ferma confiança en aquells homes que han ajudat, amb llurs idees i propagandes, a fer que les concepcions ideològiques que tendeixen a millorar les condicions socials en les quals els obrers vivim fos una cosa tangible i clarament posada de manifest davant la generalitat de la societat i, més que de ningú, davant dels homes que, amb prou generositat, amb prou desinterès, se dediquin, sentint-lo de bona fe, al conreu i divulgació d'un ideal.

Al sorgir, però, d'entre'ls capítosts de les idees socials o polítiques que's propaguen, els homes directors o senzills influenciadors dels moviments obrers, amb molt sentiment hem de confessar que aquests no han conduït, en la majoria de casos, l'actuació obrera per camins de rectitud i bondat. Han lograt conquerir, aquells homes, entre'ls humils estaments de la societat, un cert prestigi, un cert ascendent, damunt d'ells, i després, quan han tingut al poble de la banda llur, han neutralitzat llur acció, han desviat l'orientació pels directors assenyalada i pels obrers seguida.

El cas s'ha anat succeint i repetint, i els obrers s'han vist disgregats, abandonats, moltes vegades, en mig de la lluita, que, si s'ha via entaulat, era degut, en bona part, a les prediques i als fingits entusiasmes propagats pels desentranyats aventurers, que unes voltes han estat representats per leaders polítics i altres per suposats definidors socials. Si ço dit ha passat i va succeint encara és perquè els obrers, orfes d'instrucció i sense cap noció cultural —que el règim capitalista no pot, per altra part, proporcionar— s'han vist obligats a haver d'entregar la direcció dels seus plets a elements que, no rebutjant-ne la seva col·laboració i acceptant-ne, de certa distància estant, el seu apoi, havien, només, d'ajudar a que fos un fet el regoneixement de les

justicières aspiracions per l'assoliment de les quals lluiten, breguen i actuen els treballadors d'arreu del món.

L'actuació obrera se n'ha ressentit força de l'intromissió, en el particular problema dels obrers, d'elements només que aparentment interessats en el triomf de les reivindicacions proletàries. I se n'ha ressentit, perquè aquells elements no han actuat amb generositat i altruisme; però, així i tot, els nuclis socials, pels obrers composts, no han pogut prescindir d'aquella intromissió, d'aquella intervenció, perquè si bé és cert que hi existeix una consciència que fa que creguin en la justícia i la raó de les seves ansies de millorament, és una consciència incipient, no prou definida, poc ferma i emboirada per una sèrie de prejudicis que haurien de rebutjar els homes moderns.

En l'interior de l'organització obrera és de doldre que, tot sovint, s'entaulin lluites i discussions i baralles en pro o en contra de certes tàctiques o determinats procediments a seguir davant l'acció de la burgesia, desatentada i contrària, sempre i en tots moments, als interessos i conveniències dels agrupaments productors. Abandonar el sentiment de cohesió, d'unanimitat, discutint ben estèrilment els avantatges o qualitats d'uns o altres procediments a seguir, és entregar-se a un permanent desgast d'energies, solament beneficiós per al burgesisme, ja que, per als obrers, transcorre xorcament el temps i l'ocasió que han d'ajudar a apropar l'esdeveniment del nou règim social, on s'hi vegin justicierament regoneguts tots els atributs socials dels homes.

L'acció sindical obrera deu encarrilar-se cap a una orientació que rebutgi, per si mateixa, les sistemàtiques violències i els permanents revolucionarismes, ja que és una tasca més profitosa per a l'obrerisme la divulgació, primer, i la pràctica, després, de sistemes de lluita basats en l'ordre i en l'enteresa i fortitut de les demandes que a la burgesia es fa cin, que no pas l'acció desordenada i rublerta de convulsions epilèptiques, que, si alguna eficàcia tenen, no serà tal per als obrers, ja que serà del tot favorable als estaments po-

derosos. Avui, l'acció immediata del proletariat és fer demandes que millorin les seves condicions de treball i, a l'ensens i com a natural conseqüència, porti en sí l'acostament de l'organització social, moderna i humanis-sima, que tots els homes justs i generosos anhelem veure instaurada. Llançar-se els nuclis obrers a les actituds d'eixalebrament, que només condueixen a una finalitat estèril i àdhuc contraproduent, pel mòbil que les guia, és un error, una equivocació, que no pot subsistir, que té completament de desaparèixer.

Els treballadors, dins dels sindicats, no han pas d'ésser investigadors socials ni definidors d'escoles i teories. Han d'ésser treballadors, només que treballadors. Deuen con-resar, han de perfeccionar i enfortir l'acció societatària, tenint bon compte i posant tot l'interès en emancipar-la de tota mena de tutel·les partidistes. No hi caben, no, dintre dels sindicats, tergiversacions, desviacions i molt menys atenuacions del problema obrer. Aquest és un i és aquest el que ha de resoldre's.

Han de reservar-se els particulars criteris —que tot home de llibertat ha de respectar— i no deuen exterioritzar-se idees secundàries, que encara que no siguin del tot contràries al moviment obrer, violenten i coaccionen, a voltes, la consciència dels que són integrants dels sindicats. Els obrers, com a tals, per a defensar, per a mantenir l'esperit de classe, solament han de preocupar-se, dins del socialisme, de conquerir aquelles atribucions, millores i renovacions que, amorosint les condicions generals del treball i del viure dels obrers, acostin el moment en què pugui instaurar-se per tot el món el nou règim social que ha de normalitzar el funcionament i desenrotlle de la vida de tots els homes.

Perfeccionament i millora dels sistemes actuals de treball, com a acció immediata, i enderrocament i modificació de tot el sistema capitalista i burgès que regeix avui la societat, com a acció final i suprema: aquestes, aquestes, haurien d'ésser les aspiracions del sindicalisme, i aquest ha d'ésser el mòbil de la seva constant actuació.

Socialisme i Nacionalisme

A tots els lectors de LA NACIÓ, i d'una manera més especial als que ho són també de *La Justícia Social* de Reus — orgue de la Federació Socialista Catalana —, dec advertir-los que, en cert mode, el present article és continuació del que, amb el mateix títol que l'encapçala, vàreig publicar en el número 270 de l'esmentat setmanari socialista.

Malgrat ço dit i atenent a que des de la publicació de l'al·ludit article a la del present han transcorregut més de dos mesos, me crec obligat a haver de recordar el contingut del mateix, en la seguretat de què, procedint de tal faïça, hi tenim de guanyar tots: els lectors i jo.

Començaré per recordar que el repetit article era una rèplica a l'orgue diari dels que, com jo, militem en el partit socialista espanyol, *El Socialista*, el qual, en un passat número i en el lloc destinat a l'article de fons, va ocupar-se també, amb motiu d'uns articles apareguts en aquest setmanari i a *Renaixement*, de socialisme i nacionalisme, en tals termes, que vàreig dubtar—i segueixo dubtant—de la capacitat del seu autor. El que a primer cop d'ull se notava, i no amb escasses proporcions, per cert, era un total desconeixement del problema, desconeixement que s'accentuà, encara més, en un nou article que va publicar com a resposta a la contestació que, per part d'*El Ideal*, de Lleida, va merèixer aquell primer article.

Foren el desconeixement i el dubte expressats els que, sense reparar en que no estava convençut del tot, encara, respecte la raó de les aspiracions nacionalistes catalanes, portaren aquesta ploma a les meves mans i feren que jo escrivís una rèplica, d'acord amb el meu estat d'esperit, sí, però clara, molt clara, tan clara, que no deixés lloc a dubtes de cap mena. Per sort, el glossari que les meves paraules meresqueren, de l'Esteve Massagué, en el diari *Foment*, de Reus, i el retret que del meu treball feu l'infadigable doctor Martí i Julià en el seu article del número 13 de LA NACIÓ i varies lletres que vàreig rebre, provaren que vàreig estar acertat.

El criteri d'*El Socialista* és que el socialisme no pot, de cap manera, acceptar les aspiracions nacionalistes catalanes. Les raons que tingué per a fer aital afirmació són dues únicament. L'autor de les presents ratlles i altres molts companys seus no n'hi han sabut veure més. La primera, perquè els defensors del nacionalisme català o són polítics de la mateixa qualitat que els que són regla general a l'Estat espanyol o pertanyen a la burgesia catalana, una de les més despòtiques. La segona, perquè el cas de Catalunya, històricament, ètnicament considerat, no és igual, ni de bon troc, al cas de Polònia, el dret de la qual a recobrar la seva personalitat nacional, que un mal jorn li fou arrabassada, té regonegut l'Internacional Socialista, la qual—i entre parèntesis sia dit—, si és cert que ha fracassat en sa actuació contra la sagnant guerra que ns està a tots destruint per un igual, no ho és menys que segueix amb vida, contràriament

a ço que no pocs escriptors sostenen.

Repetese que, quan vàreig escriure la meua rèplica a l'article d'*El Socialista*, encara no reconeixia la raó del nacionalisme català. Estava, només, en camí de reconèixer-la. Vui dir que la meua rèplica hagué de limitar-se a negar la primera raó d'*El Socialista*, per quant «socialisme i nacionalisme, igual el de Catalunya que tots els nacionalismes, són causa i no efecte; efecte ho són els socialistes i els nacionalistes; i sabut és que podrà existir causa sense efecte, però jamai podrà existir efecte sense causa». En quant a la segona raó, recomanava la resolució de les suposades diferències històrica i ètnica entre el cas de Catalunya i el de Polònia als correligionaris que són més coneixedors que jo de l'història. I acabava dient que si els al·ludits correligionaris seguien callant com fins avui, jo, contra la meua escassetat de coneixements, enraonaria i arribaria on deu arribar-se.

La meua recomanació, que jo sàpiga, no ha estat, encara, atesa. Crec, doncs, arribada l'hora de complir, amb la necessària amplitut, la meua promesa, amb doble motiu, quan, a la fi, després de llarg i madurat examen, soc arribat a la conclusió que el cas de Polònia i el de Catalunya, tant històricament com ètnicament mirats, són en absolut iguals. Per tant, com a socialista i membre integrant de la secció espanyola de l'Internacional Socialista que soc, vinc obligat a acceptar, en llur totalitat, les aspiracions nacionalistes catalanes, segons ho he fet ja, i estic disposat, en tots els moments, a donar-ne proves. Avui començo. A més, per diferents motius, dignes tots d'ésser reconeguts i atesos, en el X Congrés del partit socialista espanyol, celebrat recentment a Madrid, s'ha deixat per a l'XI l'examen de les reformes proposades al seu programa mínim, i és segur que en dit examen s'hauria parlat del nacionalisme català i fins, potser, també, pres una resolució respecte al mateix. És necessari ara que s'aprofiti l'expressat ajornament per a agitar l'opinió interessada i crear el consegüent i necessari ambient. Ambient que, sense deixar de fer tots els esforços perquè ns resulti favorable, no deu fer-nos gran cosa que resulti així o resulti contrari; ja que el que, per damunt de tot, hem de voler és crear-lo, això és: fer surgir el que no existeix i, en canvi, hauria d'existir.

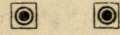
A cap més tasca contribuiré, amb les meves escasses forces i aptituds, fent ús de l'amable oferiment dels fraternals amics del Comitè de Premsa de l'Unió Catalanista al posar a la meua disposició les columnes de LA NACIÓ i *Renaixement*, per qual alt honor els repetesc el més afectuós i expressiu reconeixement meu.

Finalment, no ignoro pas, és ben cert, que en l'actualitat no és director d'*El Socialista* el mateix company que ho era quan va publicar-se l'article en qüestió. Actualment, qui exerceix el càrrec de director és en Pau Iglesias, «l'avi i germà gran», com afectuosament li diem els seus correligionaris. No sé, per tant, quin és ara el criteri d'*El Socialista*.

Únicament m'ho penso. A pesar d'ésser això veritat, no ho és menys que el criteri d'*El Socialista* no ha d'ésser, ni poc ni molt, essencial als meus propòsits. M'és del tot possible prescindir d'ell sens experimentar cap mena de contratemps. Valgui aquesta declaració per a aquells que puguessin pensar el contrari.

Sabuts ja els meus propòsits i ple amb excés l'espai de què disposava, esperarem un altre número per a renusar les meves consideracions.

E. MONTFERRER I NOÉ

GUAITA

Teòricament, estem tots d'acord en l'afirmació de que, els agrupaments que les necessitats socials creen, són un gran bé per a l'humanitat, car faciliten el seu desplegament en el sentit de progressió, de relatiu benestar. En la pràctica, ja molts s'hi troben balders, estranyats d'aqueixa ideologia, perquè no aporten les seves forces a les necessitats socials, sinó que han creat propies necessitats que volen subvenir tergiversant en absolut l'acció de l'agrupament polític a que pertanyen.

Les eleccions del diumenge han estat, a Barcelona, la confirmació d'aquestes pràctiques, allunyades de tota teorització. Ja en altres s'havia iniciat, però mai s'havien pogut presenciar tantes combinacions, demostrant, així, que si bé tots aspiraven a guanyar, els dominava, a tots, la temença de perdre.

Efectivament, si recomptàvem els vots, veuríem que tots han perdut, per haver minvat el nombre dels que obtingueren en altres eleccions, i aqueixa temença és demostració clara del convenciment que tenen, tant els de les dretes com els de les esquerres, de quan malament administren els béns de la ciutat.

En altres eleccions, de molt abans començaven els insults personals — que aquesta vegada no s'feren públics fins a darrera hora — i seguien fins un quant temps després de les eleccions. En aquestes, els mots ofensius han eixit minços, neulits, talment com un desig de posar seny, que prou el necessiten, i que, d'ésser cosa conscient, camí de redempció, ens plauria força. Emperò, això no és cert. En el sentit de cada agrupament, viu amb força el mateix dalé esperançador d'anul·lar el contrari. Són els capitosos, els que volen viure de la política, els que desitgen una pau duradora i per això s'ajunten amb el primer que troben fent-los promesa d'un nombre determinat de vots, els que no volen renyir amb el contrari, perquè d'acord actuen en els afers del Municipi.

Els de l'U. F. N. R. avalen la política anticatalana den Lerroux, i aquest, en canvi, manté per aquells una bel·ligerància política que de temps han ben perdut. La Llaga pacta amb els pitjors enemics de Catalunya, fent revirar arreu els caciquistes, que podiem donar per ben morts.

Tots tenien por de perdre i an aqueixa por han subjectat llur actuació, ço que vol dir que tant els regionalistes de la Lliga com els radicals den Lerroux, tots els que a uns i altres ajuden, estan ben convençuts de llurs desacerts administratius en l'Ajuntament de Barcelona.

Teòricament, defensen una determinada ideologia. Pràcticament, ofeguen els ideals per a l'assoliment d'actes per als seus amics.

Aqueixa és l'acció social que uns i altres realitzen! — F.

L'incorporació de l'Alsàcia - Lorena a Prússia

EN el número 17 de LA NACIÓ, parlàvem del repartiment de l'Alsàcia-Lorena, i avui reproduïm la major part d'un llarg article publicat a la *Frankfurter Zeitung*, el dia 10 del corrent, en el qual es combat aquell repartiment i s'advoca per l'incorporació d'aquelles regions a la Prússia. Diu així:

«El que devindrà l'Alsàcia-Lorena després de la guerra?... Plantejar la qüestió és vessllumar un problema interior de gran importància que's distingeix d'altres fins de guerra interiors, amb això: que corre el perill d'ésser reservada la solució fins després de la guerra, però que quan es tracti del «registre constitucional d'estat del país» ja s'hagi resolt durant la guerra. La nostra pregunta no's redueix pas a ço que deu produir-se «a» sinó «amb» l'Alsàcia-Lorena.

«Les idees principals poden resumir-se així: En el punt d'obrir de la política financiera, l'incorporació definitiva de l'Alsàcia-Lorena a la Prússia és d'interès de les dugues «provincies», més que no pas el repartiment del «Reichsland», entre el gran ducat de Baden, la Baviera i la Prússia. En el punt d'obrir polític i sentimental, no és dubtós que la població preferiria entrar a Baviera o a Baden, per raons religioses i, perquè elles esperen sens dubte, sota la protecció del particularisme bávar, *continuar a conresar una mena de protesta secreta contra tot intent de germanització*. Justament per aquesta raó, és precis que l'Alsàcia-Lorena devingui pura i simplement prussiana i això encara que la Baviera en quedés mal contenta; ha passat, ja, el temps de les sensibleries dinàstiques. Com les que han jogat un paper per en Bismarck (referent a Baviera), l'engrandiment de la Prússia no pot ni deu esverar als altres Estats federats. Es unànim, tant a l'imperi com a l'Alsàcia-Lorena, pensar que *l'estat de tensió i d'excitació interior* que existia abans de la guerra en detriment tant del país com de l'imperi, no pot continuar. La guerra contribuirà sens dubte automàticament a l'acabament d'aquest estat de coses, eliminant tot fonament a les influències provocadores de l'altre costat dels Vosgues, en la mateixa mesura que s'enterrarà per sempre més, a França, l'esperança d'anexionar-se les dugues «provincies».

«Convé afegir que ella ha tret del país els cabdills de la traïdoria o bé els ha condemnat, i així ha destruït l'element de fermentació; cal afegir, sobre tot, l'esperança, basada en les experiències de l'història alsàcia-lorenesa que una guerra victoriosa fortificarà sensiblement els sentiments alemanys en la unió d'indécisos i determinarà la reunió interior a l'imperi com a conseqüència del fet d'haver viscut junts un gran període històric.»

A continuació la *Frankfurter Zeitung* afirma que «moltes persones a l'Alsàcia-Lorena reprenen la vella idea de partir el país entre la Prússia, la Baviera i el Gran Ducat de Baden mentre s'espera que, descoratjats, els capitosts dels partits polítics alsàcians-lorenesos no gosaran més reivindicar seriosament l'autonomia. El repartiment entre la Prússia i la Baviera podria semblar «la solució més simple». Però

per l'Alsàcia, la separació de la Lorena devinguda prussiana, seria dolorosa des del punt d'obrir dels sentiments (sic) i catastròfica des del punt d'obrir econòmic.

«Econòmicament, per l'Alsàcia, el més desitjable és l'anexió a la Prússia com l'estat més fort i econòmicament més capaç. Per raons que cauen pel seu propi pes pot oferir possibilitats de desenrotllament força superiors per damunt de tot altre Estat federat. Sota la idea de la Baviera, es representen un sentiment de particularisme; *esperen, sens dubte, poder, sota la seva protecció, continuar una mena de protesta silenciosa contra tota germanització i poder mantenir, encara que fos passivament, llur resistència a la desaparició dins del caràcter alemany*».

Els diputats de la Social-Democràcia que el 16 d'agost refusaren regonèixer als alsàcians-lorenesos «el dret de la lliure disposició d'ells mateixos», haurien de tenir en compte aquests paràgrafs que hem senyalat, i que'ns informen dels sentiments de la població alsàcia-lorenesa.

Després la *Frankfurter Zeitung*, tot defensant la Baviera i sa fidelitat a l'imperi, contra de les esperances perilloses dels alsàcians-lorenesos i fent decididament al·lusió a la Baviera, escriu:

«Han passat els temps de les sensibleries dinàstiques amb les quals Bismarck havia d'anar amb compte. Allavors es tractava de la reunió d'estats i de pobles alemanys, que al guns anys abans encara estaven en guerra i un home d'Estat que desitjava posar l'imperi damunt d'una base sòlida, havia d'anar amb compte amb les sensibilitats que un engrandiment exclusiu de la Prússia hauria pogut desvetllar. Després, quan ha passat mig segle i l'idea de l'imperi ha entrat tant a la concepció i en els cors de tots els pobles de les «provincies» alemanyes, aquestes rivalitats no tenen ni poden tenir lloc...»

«En el desenrotlle interior de l'imperi és a la Prússia, com Estat director, que incumbeix el deure principal de crear en ella mateixa les condicions per a la realització de l'idea de l'imperi. L'imperi és erigit sobre una base federal. No deu pas tocar-se, però a mida que

les tasques de l'imperi devenen més nombroses, l'importància relativa dels Estats deu regular davant de la de l'imperi. *Siguin els que siguin els engrandiments de fronteres que aquesta guerra ens porti i de qualsevol faïçó que's compleixi l'anxietat de nous territoris*, la tendència en el desenrotllament d'aquesta llei continuarà a produir els seus efectes i a fortificar-se.

«Seria igualment fals de creure que un engrandiment de l'un o de l'altre Estat, a costes de la Prússia, podria millor assegurar l'equilibri de forces, a l'imperi, que un engrandiment de la Prússia».

Es, doncs, a la Prússia, sempre a la Prússia, solament a la Prússia, que deu ésser definitivament anexada l'Alsàcia - Lorena segons la *Frankfurter Zeitung*.—A. L. P.

El resultat, a Barcelona, de les eleccions del passat diumenge

Una vegada més, si havéssim d'atendre'ns als comentaris i combinacions post-electorals dels òrgans en la Premsa dels partits que prengueren part en les eleccions del dia 14, ens trobaríem en plena desorientació política. Mentre els d'un bàndol pregonen que la victòria electoral l'ha conquerit l'esperit republicà de la nostra ciutat, els altres s'esgarramen per a fer veure i demostrar que a qui correspon el triomf és únicament al «sensat» criteri dels ciutadans regionalistes, que votant als homes presentats o apoiats per la Lliga, sembla que ja hagin resolt les més complicades i ardues qüestions que preocupen i afecten a la ciutat i a tots els seus homes.

Els únics que aparentment res diuen ni tampoc des de la Premsa res volen demostrar són els representants dels vells partits dinàstics espanyols, anul·lats i arrecunats fins ara de la política local de la ciutat i que, en les darreres eleccions han sortit elegits, no volen saber amb quins vots ni per quina mena de procediments, mercès, això sí, a aquest sistema de coalicions polítiques que la Lliga inventà i que sembla, en els actuals moments, que cap agrupació política pugui deixar de posar en pràctica.

És innegable que a la Lliga Regionalista, absorbent quèl política català que vol dominar, dirigir i influenciar totes les manifestacions de la vida política de Catalunya, les coalicions electorals, més o menys noblement pactades, li donaren bon resultat i li feren assolir esclatants triomfs, quan encara era recent la troballa d'aquest sistema polític, propi aleshores per a guanyar eleccions i la moralitat del qual no volem en aquest moment discutir; però com que la gent catalana ha assistit tantes vegades al fracàs de les més cares il·lusions que els directors, tant del republicanisme revolucionari com del catalanisme burgès i mansuet i amb concomitancies, ademés, amb els poders de l'Estat, li havien fet concebir, ara les coalicions no tenen cap eficàcia i adhuc serveixen per a que un bon nombre de la gent barcelonina, de la massa de ciutadans que voldria fer afirmació de les seves idees en els comicis, s'allunyi, fastiguejada de la farsa política, i deixi camp ras per a que campin i triomfin els aprofitats representants de les colles polítiques que són interpretació dels procediments que dominen al vell dinastisme de l'Estat espanyol.

El resultat, a Barcelona, de les eleccions del passat diumenge, a nosaltres, només ve a demostrar-nos el que ja de molt temps sabíem, o sigui: que no és actuant insincerament, que no és obrant desviadament, que no és jogant amb les idees i sentimentalitats del poble, com aquelles arrelles, creixen i donen fruit. I an aquesta acció, a l'acció de jugar amb ço que el poble català creu i estima, tots els directors dels diversos agrupaments polítics que en les eleccions del diumenge intervingueren no han deixat, ni per un instant, de dedicar-s'hi.

És per això que el poble, que la consciència ciutadana de Barcelona, no va manifestar la seva opinió. Si ho havés fet, si els seus directors polítics no li havessin donat motius sobrats per a retreure's de l'acció electoral, de les urnes no n'haurien pas eixit triomfants els noms d'uns quants senyors que ara tenen dret a representar davant de tothom una modalitat política que aquí a casa nostra no té cap prestigi, perquè una llarga sèrie d'anys de caciquisme—que als pobles rurals encara perdura—així ens ho demostrà i feu veure.

MIGRANYA,
DOLORS NEURALGICS,
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies

CAPSES D'UN CATXET: 35 cènt.

Del món del treball

La part de culpa

BARCELONA és una ciutat gran, ja que no una gran ciutat. Entre un món de coses, relacionades amb la policia urbana que ho pregonen a crits, n'hi ha un sens fi que'l foraster no veu al primer cop de vista, però que són molt pitjors. Entre elles, i de les més lamentables, és l'analfabetisme. La nostra ciutat tindrà avui, deu més deu menys, entre públiques i particulars, unes 850 escoles, entre no molt dolentes, dolentes, i dolentes del tot. En quant als locals de les escoles públiques, les anomenades *Escuelas Nacionales*, són una cosa que faria caure la cara de vergonya si un hi tenia art i part. Condicions de llum i aire són algunes que'n tenen; però higièniques, compteu-ne tan poques com volgueu. Jo sé de moltes escoles que no hi ha water-closet, d'algunes que no tenen aigua, i d'altres que'ls manca el més indispensable per a certes necessitats. En una *Escuela Nacional* de Sans es donà durant llarg temps l'espectacle sense nom que'ls alumnes haguessin de fer les seves feines en un recipient de terra cuita, no destinat a tals quefers, sinó a tot el contrari, és a dir, a la cuina.

Amb una paraula: Les escoles públiques i particulars de Barcelona, en general, són dolentíssimes, però dolentes i tot n'hi ha 185 de públiques i unes 670 de particulars. Suposant que la nostra urbs tingui entre 850.000 i 900.000 habitants, tocaria quasi una escola per a cada mil. Sembla, de cop, que la proporció no sigui molt desigual. Però ja haveu llegit: 185 de públiques, 670 de particulars; afegiu al nombre primer 65 escoles més d'Ateneus, Col·legis religiosos i entitats polítiques i us trobareu que fem un total de 250 escoles que poden dir-se públiques. Enteneu? 250 escoles per a 10 districtes que abracen un radi tan extens. Volem encara ésser més condescendents i a les 250 n'hi afegirem 150 de particulars amb poques pretensions i farem el nombre de 400 escoles, on es dona instrucció, bona o defectuosa, a l'infancia obrera. Les restants escoles són caríssimes i no són quasi accessibles als fills dels treballadors.

Aquí volíem anar a parar. Podem acusar als nostres polítics, siguin del color que vulguin, de no comptar amb el poble més que per a als seus fins particulars o partidistes. Fa ja alguns anys que passen per la Diputació i pel Municipi polítics que deuen llur representació a les multituds proletàries en primer lloc, i poc o gens s'han recordat de qué l'obrер barceloní està mancat d'escoles per als seus fills, puix en té poques i dolentes. Ja que l'Estat té tan abandonada aquesta alta missió, devien remeiar les deficiències de l'Estat i fer per compte del Comú o de la Diputació ço que'l Centralisme castellà no volia o no sabia fer. Però res d'això s'ha fet. I d'aquí una de les causes de l'analfabetisme de la nostra ciutat.

I a cada qual el seu. Els polítics, els administradors públics, que s'enduguin el seu tant de culpa; més, els interessats que s'emportin la seva. A la nostra urbs manquen escoles, però en bona part de la nostra classe treballadora i més particularment entre l'importada, sobren els pares que veuen amb absoluta indiferència l'instrucció dels seus fills.

L'espectacle que's pot contemplar a totes les hores del dia en nombrosos barris habitats per obrers, en els quals un eixam de criatures us entrebanca els passos, és tan culpa de la manca d'escoles com de la deixadesa dels pares, que veuen amb una indiferència estúpida l'esdevenidor d'aquells troços de la seva carn i de la seva ànima, i no'ls preocupa el

perill que puguin correr de deixar la vida al carrer i de perdre amb males companyies i mals exemples tota l'ignocència i pervertir-se i malmetre's per a sempre més. Direu: això és culpa de la miseria. Sí, ho és fins a cert punt, però no del tot. Per cada cas que és degut a la miseria n'hi ha al menys deu que no obeeixen més que a ço que deïem: a deixadesa dels pares, a poc amor que tenen als fills, sigui perquè la seva cultura és molt escassa o nul·la, sigui per apatia o per no saber que tenen sagrats deures a complir amb aquells éssers que per als seus gustos han dut al món.

Que'n trobaríem de pares que sense necessitat envien els seus fills al treball de la fàbrica i al taller, quan tantost tenen 10 anys i no saben totjust ço que són les lletres de les beceroles, o senzillament no han passat mai per l'escola! Això també respón algunes vegades a egoisme. Alguns pares consideren als fills que han dut amb tan poc esforç al món, que'ls han pujat com bonament ha volgut mare Natura, com una font d'ingressos i no veuen sinó l'hora de posar-los a treballar.

Heu's-aquí, doncs, qui són els que tenen part en la culpa de l'analfabetisme: en primer terme l'Estat; en segon els polítics que deuen tot el que són al poble i no han fet res o quasi res per ell; en tercer, a l'apatia o egoisme de gran part dels mateixos obrers.

I ara us dic que les entitats obreres són les més indicades perquè s'acabi aquest estat de coses. Tota propaganda en aquest sentit, entre'ls respectius associats, seria ungran bé; tota intervenció davant l'Estat, el Municipi i les demés corporacions que viuen del poble, seria una poderosa palanca que podria canviar radicalment la cultura popular.

PERE CASALS

Els "cantaires" de la vida

JO vui parlar-vos avui, mercès a LA NACIÓ, d'aquesta faramalla que's nomena a si mateixa «conresadora del pler de viure», d'aquests que's nomenen «cantaires de la vida», perquè cerquen, en un lloc de fosca llum, els reconos a la força vibrant de la claror plena mai s'hi confon amb la vibració matinal de la puresa de l'aire lliure.

Jo vui parlar-vos dels nostres «lions», als quals l'amor a la dona no'ls lliga els cossos ni les ànimes en estreta abraçada de confusió...

Que n'és de bella i pura aquella afecció sentimental que lliga al pare, a la mare i als fills!

Que n'és de bell i educador l'espectacle d'una harmònica convivència de l'home i la dona en la pau serena de la llar, on l'amor hi crea!

Jo sempre he vist en la vida crapulosa de l'home de «Concert» una tendència egoista, tirànica, conseqüència brutal i enfolldora d'un règim individualista i imperfecte. Jo sempre he vist que l'home que viu amb l'«esperança» que els seus amors siguin de xorca brutalitat carnal vol «comprar» les carícies de la dona impúdica, vol «metal·litzar» l'amor i reglamentar-lo segons les lleis de l'oferta i la demanda.

Flama pura com el foc sagrat que cremava damunt les cendres de l'altar dels avantpassats

en la llar romana!... Avui... flama i poesia única de la llar obrera, que no viu en l'egoisme d'especulacions expoliadores, sinó de nobles sentiments de confraternitat. Això és l'amor!

Més, si mireu el fons d'aquesta baixa fruitació carnal que sura en l'espectacle groller del «café cantant», veureu fins a quin punt l'alta espiritualitat de la família és ordenadora i generosa i sospesareu les conseqüències que aquella vida frèvola produeix en la psicologia de l'individu i del poble. Sens dubte, la primera tendència que notareu serà la de que la dona perd aquella noble satisfacció d'ésser enlairada a la dignitat de mare. L'amor, en aquestes condicions, es fa egoista: un sensualisme morbós s'encén en els cossos on l'esperit resta completament indiferent i domina la matèria.

Qui judiqui aquestes apreciacions amb una visió superficial del problema que inclouen pensarà, tal volta, que la dissipació ha esmortit el sentiment maternal en les entranyes d'aquella dona. No. El que fa que aquella dona parli com parla i obri com obra no és més que una dolorosa seqüència de la continuada depreciació de la valor més transcendental del seu ésser: ha estat humiliada com a dona.

Decepció, escepticisme: veu's-aquí una altra conseqüència de la vida transformada en matèria pura. Quan l'espiritualitat natural manca, es busca una compensació en l'alcohol: wisky, champagne... Oh, la vida quotidiana del que ha perdut les il·lusions, d'aquell que s'ha convençut que les nocions de deure i dret, d'amor i venturosa confraternitat, són paraules, paraules, paraules... Jo, en aquest moment, me crec en l'obligació de recordar el que deia en William James: «Cal inventar la veritat per a utilitzar la realitat, de la mateixa manera que inventem instruments mecànics per a utilitzar les forces de la naturalesa». Si, la vida és una convenció, però l'esperit que brolla de l'escuma de l'alcohol és l'agonia de l'esperit; cal crear una veritat, però una veritat que sigui un camí, una solució, una noble resolució del problema vital.

Els «cantaires» de la vida que respiren i es mouen en ambients mefítics, no són pas homes satisfets que taral·legen les alegres cançons amb pregón esperit d'intima i riallera joia; són, pel contrari, homes símbols de la desil·lusió no confessada; són ànimes vençudes. En canvi, mireu les famílies obreres, que s'escampen arreu per gaudir del descans de la festa i de l'amor que'ls uneix en un sol ésser. Aquestes famílies també són símbols, són éssers vivents, són cèl·lules socials que porten a la vida orgànica llur impuls, llur bateg de vida; són esperits serens que compleixen la llei de l'amor. L'individu val ben poca cosa en la soletat de la seva vida infeconda o crapulosa. La bondat és la primera afirmació del món.

Adeussiau, «cantaires» de la vida! Vosaltres no sou pedra prou ferma per a poder-hi consolidar una Catalunya social i nacionalment reivindicada. Adeussiau, i si en el burgit de les vostres decepcions mal comprimides necessiteu confortar-vos amb l'escalfor d'un cor que senti, veniu aquí: som aquells que tenen la virtut del treball i estan acostumats a obtenir, per premi de les seves energies, el vilipendi.

ROLAND D'ALEMBERT

La qüestió de les aigües ⁽¹⁾

Dels "Anals de l'Academia i Laboratorio de Ciencias Mèdiques de Catalunya". Juny de 1915.—Crònica.

EN aquesta crònica se copia l'informe de l'«Institut Nacional de Higiene de Alfonso XIII de Madrid» que no transcrivim per haver-lo ja donat a conèixer la premsa diària i, sobretot, perquè tant el resultat de l'anàlisi com les consideracions més importants que'ls madrilenys hi feren, se mencionen o es dedueixen perfectament dels comentaris que motivà i que publiquem a continuació.

«Legint amb atenció aquest informe, un pensa totseguit que'l poc temps que van estar a Barcelona els senyors del Institut d'Alfons XIII, va ésser prou perquè's contagiessin de la passa regnant en certes esferes d'aquí i que la prudència que varen tenir al no voler fer d'àrbitres suprems no'ls ha acompanyat pas en tot.

«Fixeu-vos hi: De les aigües de Barcelona, tres son captades per medi de galeries filtrants i totes tres son captades a poca profunditat. Doncs bé, els senyors de Madrid, no diuen res de la poca profunditat de les galeries de Dos-Rius i del Vallés, i fan constar ben expressament la profunditat escassa de la galeria de Moncada. I noti's que la d'aquelles galeries, poc fondes, és la única profunditat de la qual no's parla. Mal començament, veritat?

«Vingueren aquests senyors, com ja saben els lectors, per la divergència que hi hagué entre els anàlisis bacteriològics dels nostres delegats i els del Laboratori Municipal.

«Ja tenen fet l'anàlisi. Creiem que la seva missió era donar compte del seu resultat i prou; això es el que se'ls encarregava segons diuen. Però aquests senyors no s'accontenten amb això i prefereixen embrancar-se en una serie de consideracions, en les quals, entremig d'algunes generalitats ben dites, se fan un garbuix de conceptes plens de vaguetats i d'equívocs bastant deslliçats, que no aclareixen res, però que serveixen a meravella perquè'ls que llegeixen depressa i no estan en guarda se creguin que Déu n'hi dó de les aigües que bevem. I això ja no ho podem deixar passar així com així.

«Si els analistes de Madrid, després de donar compte del resultat de l'anàlisi, volien dir quelcom sobre la qualitat de les aigües tenien el camí ben marcat: l'Estat que'ls va enviar i els paga, té dues normes establertes ben clares i precises i no havien de fer altra cosa, seguint el que jo suposo que deu prescriure el *Manual del perfecto empleado*, que confrontar els seus resultats amb ço que les disposicions oficials estableixen per a les aigües d'alimentació, i dir si les aigües d'aquí estan dintre d'elles o n'estàn fora. I segons el seu anàlisi, o per la part química o per la part bacteriològica, havien de dir que totes n'estàn fora.

«Que això ells ho consideraven poc? Encara sense moure's del que suposo regles del bon empleat i d'acord amb la llei i amb la ciencia podien fer més. Podien comparar el seu anàlisi amb els anteriors fets per altres i podien dir:

Que el seu anàlisi confirmava una vegada més que les aigües del Llobregat estan fora de la llei per la seva composició química, tant per la seva excessiva mineralització, com per l'excés de certes sals de les que més fàcilment indiquen con-

taminació, com, i sobretot, per l'excés de nitrogen albuminoideu, senyals encara de més valor per a indicar contaminació. I encara, comparant, haurien pogut dir per aquestes aigües en particular, en lloc de l'afirmació general que fan, que si bé el seu anàlisi no presentava res de particular des de el punt de vista bacteriològic, anàlisis anteriors pròxims i remots, les havien trobat contaminades, pel que'l seu resultat tenia molt poca valor i devien en aquest sentit al menys considerar-se com sospitoses.

«Que el seu anàlisi confirmava també una vegada més, la pura bacteriològica de les aigües de Moncada i que respecte a la potabilitat química, les han trobat ells, per primera vegada que sapiguem, excessivament mineralitzades i com que d'aquesta mineralització ço que més ha augmentat són els clorurs i els sulfats, sals sospitoses, no havent augmentat la calç i poc la magnesia, encara que'ls nitrats h'gin baixat, allò i l'excés de nitrogen albuminoideu, les fan per aquest anàlisi, químicament sospitoses de contaminació.

«Que sobre les aigües del Besòs també acusa l'anàlisi, un lleuger augment de mineralització sobre els altres, amb notable augment de sulfat i excés gros de nitrogen albuminoideu, però que'l més notable d'aquest manantial era la presència de 1.500 bacteries per c. c. i la troballa del coli, cas que no sabem que s'hagués donat mai, però que fa sospitar moltíssim.

«Que poca ha sigut la variació química en Dos-Rius, encara que en varis punts fugi de ço establert, però que també ofereix el fet nou i importantíssim de la presència del coli, ço que les col·loca fora de les normes oficials.

—Del Vallés i del Fénix, aigües ambdues fora de la llei, poca cosa, que sapiguem, podia comparar-se.

«Els senyors de l'Institut d'Alfons XIII no solament no ho han fet així, no solament no han condemnat, sinó que en una part de les consideracions finals, amb una benevolència que no els creiem autoritzats per a usar, diuen parlant de totes les aigües en general que «la escasa cantidad de materia orgánica y nitrógeno nítrico y la falta del nitroso y del amoniacal, por reacción directa, indica la ausencia de purificaciones por materias orgánicas sospechosas.» I no diuen res més sobre aquest punt. I doncs, l'excés de nitrogen amoniacal per destilació, i el de nitrogen albuminoideu, que no volen dir res per aquests senyors? Fins ara tots els autors que coneixem ho han considerat com indicatiu d'impurificació per materies orgàniques sospitoses; és que a Madrid han descobert

que no es així? I, encara, l'excés de clorurs, i de sulfats, amb poca calç, que no vol dir res a l'Institut d'Alfons XIII respecte a impurificacions per materies orgàniques sospitoses? Com va relliscant la ciencia oficial, i com aquella «fama inmarcescible» que tan benevolentment atribueix la junta de sanitat d'aquí a l'Institut, perilla de marcir-se!

«Més enllà, ja amb una benevolència fora de mida, diuen: «la característica, pues, de todas las aguas de Barcelona es una buena filtración» i això sembla que ho diuen com a cosa bastant definitiva després d'haver recordat anàlisis anteriors. Bona filtració el Llobregat amb els anàlisis anteriors amb Coli i Eberth, i en uns terrenys que segons els geòlegs que'ls han estudiat i entre ells els enginyers de l'Estat encarregats del mapa geològic, són mal filtradors i permeten que les aigües del riu entrin amb carga a la capa artesiàna? Bona filtració el Besòs amb 1.500 bacteries per c. c. i Coli segons el seu anàlisi? Bona filtració el Fénix amb Coli i 3.000 bacteries per c. c.? Bona filtració aquests pous que segons ells mateixos fan pensar «que experimentaban una impurificación transitoria?» I encara, Dos-Rius amb Coli, Vallés infectat durant l'epidèmia, i Moncada amb augment de clorurs, sulfats i nitrogen albuminoideu, qui s'atrevirà a afirmar d'ells que sa característica és una bona filtració? I jo hi poso Moncada i tot, malgrat no s'hagi infectat mai, perquè l'anàlisi químic de Madrid fa la infecció sospitable, i jo crec com el Dr. Casares que «desde el punto de vista higiénico la posibilidad de una infección es tan importante como la seguridad de que ha tenido lugar» (T. An. quim. t. II. Madrid 1913), i perquè les aigües de l'«Acequia Condal» surten, segons ells, en alguns punts a 2 metres solament per sota el llit del riu «constituido por aluviones modernos muy permeables», i si són molt permables, han d'ésser per força mals filtradors. Com, doncs, tan lleugerament s'atreixeixen a afirmar que les nostres aigües es filtren bé? Que entendran a Madrid per bona filtració? I aquests senyors són els que havien de fer d'àrbitres suprems i tranquilitzar Barcelona?

«I després d'aquestes afirmacions que no trobem pas d'acord amb la ciencia, se permeten indicar al Reial Consell de Sanitat, com a qui ha de dir si la mineralització és tolerable o no. Però, es que aquests senyors no saben que'l Reial Consell de Sanitat ja ha dit ben clarament ço que per ell és tolerable i ço que no ho és? Que no saben que en el Reial Decret de 22 de Desembre de 1908 per boca del ministre parlava el Reial Consell de Sanitat i en ell s'estableixen ben clarament les aigües que s'han de tolerar, i les que no poden ésser destinades a l'alimentació? Perquè, doncs, ara, en lloc de jutjar les aigües acomodant-se al criteri oficial, fill del R. C. de S. aquesta al·lusió, que no se'ls demanava, i que no sabem fins a quin punt tenien dret a fer-la, a un còs consultiu que ja s'ha consultat i ja ha donat resposta? Serà això una invitació a modificar la llei? Nosaltres no som pas partidaris de les lleis fixes i immutables; la ciencia es mou i les disposicions oficials que en els coneixements científics se fonamenten s'han de moure també, i tothom té'l dret i fins el deure de demanar les modificacions que cregui convenientes, però, creieu que és en un dictamen de la naturalesa d'aquest, que si intenció de modificació hi ha, s'ha de manifestar? En un moment de lluita, quan Barcelona sofreix, com ara, uns senyors, enviats del mode que ells ho foren, hi tenen prou dret a convidar a modificacions?

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text — Revistes — Periòdics
Fascicles — Catàlegs — Circulars — Factures — Talonaris — Memoràndums — Esqueles mortuòries — Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets — Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats Relligats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis — BARCELONA

TELEFON 7210

(1) Vegi's els números 12, 13, 15, 16, 17, 19 i 20 de LA NACIÓ

AL VOL

Es vergonyós i repugnant tot ço que ha passat la setmana darrera entre 'ls diaris pertanyents als partits polítics que han lluitat en les eleccions municipals.

Tot s'ho han dit. Apar que el defensar una candidatura llevi la dignitat humana i, además, autoritzi a realitzar tota mena de contrafurs per a maltractar l'adversari.

Amb paraules cobertes es diuen les més grosses atrocitats i amb frases de doble sentit es llenen els insults més odiosos; amb l'excusa de la lluita electoral se satisfan odís mecquins i baixes passions surten amb gran vigoria dels pous morts que són esperits tarats, per a ferir la vida de gent que no té art ni part en la lluita. I ni que n'hi tingués; a què insultar, a què maltractar, a què la feridora punxada que a gratient turmenta l'existència?

I el poble electoral no s'indigna i lleix amb fruïció com els adversaris se rabejen en aqueix baixíssim llot de passions dolentes i de miseries repugnants.

Cap dels candidats que usen o consenten que s'usin consemblants procediments mereix el vot de Barcelona; Barcelona l'hauria de negar a tots el vot, perquè hauria de pensar que persones amb tals defectes no poden ésser ni bons administradors ni dignes representants de la ciutat.

Que aqueixos procediments els usin periòdics d'organitzacions polítiques de dreta ens dol per la civilitat ciutadana, però ho compremem i ens ho expliquem, perquè el conservadurisme és naturalment oposat a la llibertat i per la modalitat moral egoística i opressora que li correspon, fent austeritat, puresa, pau ciutadana i fama moral, s'entrega a tots els excessos per no posseir la mesura que donen l'altruisme, la bondat i la moral normal a tota mena d'actuacions socials; més que's portin de la mateixa faïço periòdics que's diuen lliberals, progressius, d'esquerra, ens en planyem molt més, encara, també per bona criança social i perquè ens indica que el ver lliberalisme, que el progrés de debò, que l'acció d'esquerra, no hi són pas en aqueixes agrupacions que s'alaben de ser-ho, però que no ho són, perquè en tot actuen i es comporten de la mateixa faïço que els burgesos, que els conservadors; això és, que els antisocials.

S'han començat a publicar uns *Quaderns d'Estudi*, que edita el Consell d'Investigació Pedagògica i que han d'ésser amb preferència distribuïts als mestres de primera ensenyança de Catalunya.

M'apar que el C. d' I. P. ha comès un gros error; no per haver pres el determini de distribuir *Quaderns d'estudi*, que fan molta falta i han de fer un gran bé als mestres i a les mestres i, per tant, a Catalunya; és un error, pel que conté el número primer d'aqueixos *Quaderns*. Hi han moltes matèries; més són massa nombroses i no ben triades, perquè hi domina l'abstrusitat i, en quasi totes, la deficiència de forta cultura. Per a ésser profitosa aqueixa publicació, hauria d'ésser altament savia en el seu contingut, senzilla i planera l'exposició i tan intensament atractiva i agradosa, que tot naturalment se n'anés a les mans dels lectors.

Aqueixes qualitats li augmentarien el mèrit i la valua, car són les condicions indispensables a tota acció divulgadora. És molt més difícil del que apar ésser un bon divulgador, i per això el C. d' I. P. hauria de fer una acurada selecció de les persones que hagin de redactar els *Qua-*

lerns, que han d'ésser obra de patriotisme, del ver patriotisme, de patriotisme modern, i no de vanitat ni de sistematitzada imposició.

A Catalunya, l'acció pedagògica ha d'actuar, abans que en res més, en el Consell d'Investigació Pedagògica. En aqueix Consell és on se labora per l'esdeveniment del bé o del mal de la patria.

La moral oficial, com a perllongació que és de la moral de la Defensa Social, està fonamentada en una ètica estrambòtica, hipòcrita i antisocial.

Ara, als cinemàtografs, hi ha la previa censura. Una junta de « patums » i de « miloques » és, de segur, l'orgue revisor que vetlla pel manteniment de la moral pública. I es veu que la moral pública oficial és de ço més immoral i repugnant que pot pensar un enteniment entenebriu pel desvari.

Totes les maldats, totes les males arts, tot el que hi ha de repugnant i oprobios a la degeneració humana, tot ho deixa passar la censura, sense recordar-se, més ben dit, sabent que tota mena de bona gent, tota llei d'impressionables, que una infinitat de malalticos i de malalts seran expectadors que sofriran els efectes depriments i, en molts, desesperadors, que determinen quasi totes les projeccions consentides per la censura.

Més ells, els censors, ho són morals, ja ho crec si en són de morals, d'una sola i única rancia moral, de l'hipòcrita moral, que no consent la més lleu manifestació amorosa. Perquè al cinemàtograf es permet que s'hi vegin assassinats, robaments, martiris, traïcions, incendis; el que de cap faïço s'hi consent són festes i petons, per ignorants que sien. El que's fa al teatre, entre persones batejats de vida i de malícia, la censura priva que's faci amb jocs de llum.

El cinemàtograf és un espectacle sanguinari i infernal, al que la censura no hi té res que dir. Es veu que va bé l'ensenyança de la crueltat; ara, erotisme, gens. I vui remarcar que'm refereixo a l'erotisme lícit. Perquè jo també tinc per cruel i malvat l'erotisme il·lícit, que és de la mateixa categoria moral que els crims de sang i accions antisocials. Per això no m'explico el criteri que és guia de s censors, quan consenten la projecció de tota llei d'accions baixes, repugnants, odioses, que fan mal tot seguit, fent que moltes persones on cerquen un esplai hi trobin un martiri, i que no's puguin projectar assumptes en els que totalment o parcialment s'hi desenrotllin arguments eròtics de tota llicitud, com passa en produccions teatrals per ningú rebutjades.

Realment, una grossa hipocresia governa, encara, les societats modernes i, sobre tot, a la nostra societat, tan corrompuda i degradada i, a l'ensem, tan falsa, hipòcrita i mentidera, al finir una fè, una moral i una bondat que per a res la guia i que només li serveixen per a afirmar tiranies i opressions i per a que l'egoisme antisocial no trobi aturador.

L'actuació obrera

TRACTANT de la «Necessitat de la creació d'un centre de defensa obrera, com únic mitjà de què el proletariat pugui assolir les seves llegendes aspiracions», en Francesc Cid donarà avui, dissabte, a dos quarts de deu del vespre, l'anunciada conferència del cicle organitzat pels Sindicats de Lamparers-Llauners, Fumistes i Similars i Fundidors en ferro.

El passat dissabte, en Salvador Seguí donà la seva anunciada conferència tractant de «La desnaturalització del socialisme».

Comença, dient que un dels moviments principals de l'humanitat fou el cristianisme que a l'enderrocar el paganisme i les religions orientals, imposant-se al món, donà a aquest un contingut universalista que potser és l'únic profitós del cristianisme.

Una altra commoció forta hi hagué al món i ha sigut la Reforma, en la qual de fet l'home en pogué deduir que no necessitava religió per a viure a la terra; al proclamar-se el lliure examen en els assumptes teològics l'humanitat avançà un gran pas.

Un terç moviment important va ésser el de la Revolució Francesa, que estava precedida per la d'Anglaterra en la qual es proclamà el constitucionalisme, i que degut a l'aïllament del país no trascendí a l'exterior fins que un segle després la República Francesa ampliava això mateix donant-hi un sentit més humà, els símptomes de caràcter social que analitza en Kropotkine. En l'aspecte religiós no pot fer-se més del que feren els cristians, en el de consciència res més del que feu Luter, i en l'ordre polític poca cosa que no promulgues la República Francesa. Tot el que's faci no seran més que retocs i ampliacions. Mig segle després de la gran revolució, paladins del socialisme predicaren la bona nova, que no's sintetitzà fins a mitjans del segle XIX.

No és en Marx solament el que fa trontollar la burgesia, sinó que preparen la seva obra, l'Hertzen a Rússia, en Proudhon a França i l'Owen a Anglaterra. Comenta una anècdota den Marx, en que estant aquest explicant a uns estudiants amics, que l'organització econòmica descansava sobre una base injusta en la qual els que quitativament mereixien més eren els que estaven més exents, «promogué la riota dels seus companys que'l titllaren de romàntic». Les meves b'geries, digué, quí sab si desvetllaran un moviment que tindrà més conseqüències de les que'ns pensem, i al terminar l'any sortia a llum la seva obra «El Capital».

L'Engels i en Marx l'any 1866, criden al proletariat de tot el món a una conferència a Londres, i fou llavors quan en Bakounine, veient que en Marx ho subordinava tot a la materialitat li digué que no solament s'havia de deslliurar l'home, sinó també el seu cervell. D'aquí naix l'error den Marx, i més tard és marca en el socialisme una dreta i una esquerra. A Alemanya pren un caràcter fret, d'organització forta, i el socialisme alemany és un còs immens però sens ànima. A l'Anglaterra, per analogies de raça, es comença a entendre en un mateix sentit que l'esperit lliberal del país va rectificat, a Holanda pren una significació revolucionària i una de dreta, però on el galimaties passa els límits, és a França on hi ha els socialistes radicals que col·laboren amb la burgesia, socialistes unificats, llibertaris, cooperativistes, mutualistes, reformistes, etc.

El gran Jaúres, soluciona aquest conflicte, concedint llibertat en l'ordre humà, però disciplina en l'ordre de la lluita, en què convé donar

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS, 226

: : SANTIAGO DE CUBA : :

força a això que's té de tenir, i en el sindicat l'home té de pensar que és un esclau, i la seva missió redimir-se.

En Cristià Cornelissen va més endavant quan diu que'l Sindicalisme és una síntesi no solament de força sinó de consciència, car en Jaurés no vegé que la força, si no hi ha una causa promouïu, no fa res.

Segons l'italià Labriola, el sindicat té tres períodes, el d'organització obrera gremial i el de defensa contra la burgesia, és dir de resistència. És en aquest segon període que l'Internacional diu que la redempció del proletariat té d'ésser obra del proletariat mateix, i per últim el de preparació en el sentit d'anar directament a la direcció dels afers de la vida.

Elogia el Sindicalisme, parla dels socialismes cooperativista, i d'Estat, i diu: Tota ideologia que ve a preestablir noves valors es d'imprecindible necessitat enfonsi les ideologies establertes.

El cristianisme no hauria guanyat res sinó hagués enfonsat el paganisme. La convivència d'elements socialistes amb la burgesia des de fa més de 40 anys, és una de les causes que justifiquen la guerra actual. Si a partir de l'Internacional s'hagués conservat l'idea mare d'aquest socialisme tothom hauria quedat absorbit per la nostra acció.

S'ha d'actuar en sentit socialista, però que totes les prerrogatives no vagin a parar a l'Estat. Quan farem màquines pensants dels treballadors, nosaltres ens tornarem a fer hereus del socialisme. En Pi Margall té aquell seu pensament «Qui ets tú, societat, per a tiranitzar-me, si jo t'he creat perquè's serveixis». La societat sense els seus components no és res. Té un valor més gran l' Spencer individualista que'l col·lectivisme de Marx. Anirem al Sindicat a fer apostolat dels nostres principis, hem d'infiltrar a l'obrer un sentit llibertari positiu, i conseqüentment tindrem un estat de consciència al món que farà impossible arribar a una guerra com la d'ara.

Acaba dient: en el temps que queda de guerra, convé treballar perquè quan sigui l'hora de passar comptes ens trobin units i forts, disposats a tot el que pugui passar.

Acabada la conferència, el President pregunta si hi ha algú que vulgui controvertir al conferenciant, sortint el company Rueda qui demana l'aclaració de què si l'intervenció de l'autoritat i altres elements estranys, intervenció demanada pels propis elements obrers, en conflictes entre obrers i burgesia, representava una claudicació de principis per part dels primers.

Contestant-li el conferenciant, que ell creia que no, car les circumstàncies eren les que determinaven els fets i que moltes vegades, encara que entre dos individus s'acordés no admetre cap intromissió, en canvi, la col·lectivitat entén que sí, conservant sempre la dignitat, que com a homes d'ideals, tenen.

Digué, però, que posades les coses en el terreny ideològic, de cap de les maneres es deu transigir, però que posades al de la realitat, no tenim encara prou força per imposar-nos, el que és degut a que molts entenen el problema socialista sols sota el punt d'obir econòmic, i hem de considerar que hi ha quelcom més que la materialitat de la vida, que és l'espiritualitat de la mateixa.

Hi ha dintre del socialisme molt de dolent que s'hi ha infiltrat i, per tant, hem de procurar treure-ho i posar-hi tot el bo, ço que conseguirem amb l'acció del temps.

Els obrers Escorsa i Juvé, feren manifestacions per l'estil de les fetes per l'obrer Rueda, dient el primer d'ells, i referint-se als representants dels socialistes al parlament, que no creia que dits representants col·laboressin amb la burgesia al discutir les lleis, des de l'oposició estant,

que ataquen als obrers, tota vegada que ell entén que'l que feien era que'l contingut de dites lleis fos el més benefactor possible per l'element obrer. I demanant, el segon, una aclaració a la resposta feta pel conferenciant al company Rueda, essent ambdós contestats explícitament pel conferenciant.

Per la premura del temps, convingueren deixar per un altre dia, l'obrer Escorça i el conferenciant, per a celebrar una controversia sobre els diferents temes per un i altre exposats.

El Comitè de delegats d'entitats obreres, constituït setmanes enrera per a tractar de trobar solució a l'enormíssima puja dels queviures, ha dirigit una circular a totes les societats i cooperatives obreres convidant a un delegat de cada entitat per a què avui, dissabte, a les deu de la vetlla, concorri a la reunió que se celebrarà en el local de la Dependència Mercantil, Arcs, 3, principal, en la qual se sotmetrà l'aprovació dels acords presos per dit Comitè a tots els reunits.

D'acord amb el programa traçat, el passat dimecres, tingué lloc al teatre Apol l'anunciada vetllada teatral a profit dels presos per qüestions socials. Va veure's molt concorreguda.

Ha sortit el primer volum, que és compost per un selecte recull de treballs de Víctor Hugo, de la Biblioteca Popular «Els grans pensadors», que, en castellà, publica la Casa editorial «Publicacions de l'Escola Moderna».

Per a major divulgació de l'obra de cultura que la Casa editora s'ha emprès, aquesta ha establert les següents condicions de subscripció:

Un any o sigui 12 volums. . . 5 Ptes.
Sis mesos o sigui 6 volums. . . 2'75 »
Un volum solt 0'50 »

La subscripció pot començar qualsevol mes de l'any essent anticipat el pagament. N'apareixerà un volum el primer dissabte de cada mes.

Aspectes de la lluita

Notes del viatge

Anem a l'organització

No hi ha pas ningú que pugui posar en dubte les afirmacions que's feien en l'article que, firmat pel nostre company l'ignasi Gual, en un dels passats números de LA NACIÓ, va publicar-se.

Organitzar-nos: veu's aquí el que hauria d'ésser la deria d'aquesta corrua d'homes que, amb cara riallera i bon semblant sempre, anem pel món en cerca d'una simpatia, que, al conquerir-la, ha de valer-nos l'obtenció de la «nota», l'acumulament constant de les quals és el que fa que nosaltres els viatjants puguem proporcionar-nos els elements indispensables per a que, amb moltes penes, puguem atendre a les propies necessitats i a les de les nostres famílies.

Es dolorós que, per més que un hom s'esforci i per més sacrificis que faci en profit de les cases que representem nosaltres, mai se faci prou i sempre estiguem exposats — com tots els obrers en general — a haver de passar una vellesa plena de penalitats i miseria. I és més dolorós encara en el nostre estament que en alguns altres, perquè el viatjant ha de passar-se la joventut fent de rodamón i tenint la vida en perill, sense conèixer l'escalf de la família, sense veure com pugen els seus fillets i havent de llegir, només i a tothora, les carinyoses lletres dels pares, dels germans o de l'esposa, que serveixen, encara, per a fer més viu el sentiment d'enyorrança que tots portem dins l'ànima nostra...

Jo crec, com en Gual, que hem d'organitzar-nos, i crec, amés, que el punt principal a tractar, quan la nostra organització sigui un fet, és buscar la manera de que, després d'haver fet el nostre servei, puguem tenir una vellesa digna i no succeeixi el que passa ara en tots els rams del treball, això és: que, en venint la vellesa, quan les energies corporals dels homes són agotades, han de veure's obligats a viure de caritat, que ja mai és justícia.

Amb la nostra organització hem de perseguir la finalitat de que nosaltres, treballant per la casa que sigui, puguem tenir participació en els beneficis de la mateixa. I hem de tenir-la aquesta participació, perquè el viatjant, amb la seva intel·ligència, fa que els negocis de la casa que representa augmentin i prosperin, i, per tant, també fa que, moltes voltes, la ruïna o l'enlairament del burgès sigui cosa que depengui, única i exclusivament dels seus viatjants, ja que aquests són els que, trelladant-se d'un poble a un altre poble, cerquen el negoci, porten la «nota», quals beneficis, d'una manera directa, exclusiva, són percebuts pels patrons, que no s'han mogut del magatzem i han pogut donar-se, en el plàcid ambient de la ciutat, tota mena d'esplais i benestars.

Entenc que els nostres patrons, si veien el nostre estament legal i seriosament constituït, no podrien desatendre cap de les demandes que'ls fecim i fins me sembla que no hauriem d'acudir a procediments violents per a obtenir millores de treball i també aquella justa participació en els beneficis de que més amunt parlem. Així, doncs, tots els nostres esforços dediquem-los a l'idea de la nostra organització, fem aquesta unió de viatjants catalans, puix amb ella podríem tenir benestars morals i materials per a nosaltres i les nostres famílies. Podríem tenir casa de salut, escoles i tota mena d'elements necessaris i imprescindibles per als homes de la societat moderna; tindríem també respectada la nostra condició de treballadors. És per aquests motius que no tenim dret a ajornar, ni un sol moment, la gran empresa d'organitzar, d'associar, als viatjants del comerç català,

A treballar, doncs; a portar a terme la gran obra, viatjants de Catalunya!

Ja que LA NACIÓ ens ofereix les seves planes, enviem-hi tots el nostre pensament: que cada un de nosaltres digui el que li sembla podria fer-se, i d'entre tots és segur que'n sortirà alguna cosa profitosa per a la col·lectivitat. Que donin conferències en aquest sentit i per als viatjants, aquells que participin de nostres ideals; fem per manera de juntar al nostre moviment a tots els dependents de comerç, i en centres, fondes, cafès i per totarreu on tenim costum d'anar els viatjants, parlem del nostre projecte. Enviem els nostres escrits a fora de Catalunya; car hi ha molts companys nostres, que continuament van per altres terres, que no podran enterar-se de nostres propòsits, si no'n esforcem per remetre'ls la nostra propaganda. Están, igual que nosaltres, assedegats de redempció, llegiran els nostres projectes i faran el que nosaltres fem: hi diran la seva opinió

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUÏTS

per tal que siem tots junts a emportar-nos el goig que representa l'haver instituit aquesta gran obra a Catalunya, ja que aquí ha estat sempre el niu de tota idea de lliberació.

LLUIS M. A. SOLER

Responent als viatjants que ns escriuen preguntant-nos a quines places trobaràn LA NACIÓ, hem de dir que, a la venda, es troba a les poblacions d'importància i, ademés, el reben diverses fondes i cafès de Catalunya, la llista dels quals publiquem en altre lloc d'aquest número.

Els conflictes socials

El dels fideuers

Ja ha quedat resolt, per fi, aquest conflicte. En diferents reunions, s'anaren discutint, per les comissions de vaga, tant d'obres com de patrons, les bases d'arranjament redactades pel Governador. En principi, es topà amb fortes resistències, així obreres com patronals, però s'anaren venent aquelles, i cada estament anà portant les bases proposades a la sanció de la respectiva assemblea general.

En l'assemblea obrera foren aprovades les esmentades bases per 78 vots contra 36, i en la de patrons, si bé la comissió de vaga les havia acceptat, foren rebutjades per 21 vots contra 12.

Aquesta decisió no cal pas dir com era contraproduent per a l'arranjament d'aquest conflicte; però, finalment, els burgesos devien repensar-se i acceptaren, no sense que hi havessin algunes abstencions, les esmentades bases d'arranjament, que quedaren firmades per obrers i patrons, terminant, així, la vaga general del ram i reanuant el treball, el passat dilluns, els vaguistes de Barcelona.

Les bases que han acabat el conflicte, en síntesi, són: regoneixement, per part dels patrons, del dret al treball de tots els vaguistes; garantia de que si un obrer és despedit no serà substituït per una dona; nomenar una Junta arbitral de patrons i obrers per a que acordin el pertinent respecte de l'augment d'un ral en el jornal quan estigui acabat l'actual conflicte europeu i baixin, com és natural, els preus de les primeres matèries; i que aquesta mateixa Junta s'encarregui d'atendre les reclamacions d'obres que no vulguin tornar a la mateixa fàbrica que estaven, designant-li aquesta Junta el lloc respectiu on treballar.

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent sumari:

Als catalans.—Esguards, per Maig.—*El català a la Normal.*—*El govern de la ciutat*, per F. Guli i Verdager.—*Cròniques Pedagògiques: Quaderns d'Estudi*, per G.—*Octubre*, per J. Massó i Ventós.—*Què es vol obtenir per les armes?* per C.—*La negació*, per F. Rosell.—*L'Exposició Plandiura*, per E. Cots.—*Bibliografia*, per J. Rodergas i Calmell.—*Noticiari*.

COMITÉ DE PREMSA DE LA UNIÓN CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a
RENAIXEMENT i LA NACIÓ

1030

Nombre de socs a la cooperació de 50 ptes.

93

NOVES

El President de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, ha rebut del benemèrit català, resident a l'Havana, Dr. don Josep Murillo, una afectuosa carta sol·licitant la inscripció del «Centre Català» i de la revista *La Nova Catalunya* de dita ciutat, com a socis col·lectius i la seva i d'altres vint companys, residents també a l'Havana, com a socis individuals de la «Protectora».

El Dr. Murillo acompanya amb la proposta un xec amb l'import de les mensualitats corresponents al mes d'Octubre; i demana que se l'autoritzi per a constituir una «Comissió Delegada» de la «Protectora» a l'Havana per ésser el nombre de socis de la localitat superior a deu d'acord amb els Estatuts de l'Associació.

El President de la «Protectora», a reserva de portar la grata missiva al Consell Directiu, ha contestat tot seguit al Dr. Murillo regraciant-li efusivament sa valiosa cooperació, que els catalans de la metròpoli deurien imitar, i que rivalitza amb excel·lents serveis que presten al foment de l'ensenyança catalana alguns bons patricis residents a Santiago de Cuba i a Buenos Aires.

Dels catalans del Grop Nacionalista Radical «Catalunya», de Santiago de Cuba, també n'ha rebut aquesta «Associació» un important giro a compte de les quantitats recaudades en l'esmentada capital cubana durant els mesos de Maig, Juny, Juliol i Agost.

La Presidència ha remerciat tot seguit el donatiu, enviant a l'ensens a Santiago de Cuba una afectuosa lletra acompanyant documentació encaminada a que s'hi estableixi, atenent-se a les atribucions reglamentaries, una Comissió Delegada.

Com es veu, l'obra de la «Protectora» va irradiant ufanosament en els nuclis catalans d'Amèrica. I això és una gran esperança per a Catalunya.

Hem rebut els números 1 i 2 de la revista *Teatralia*, que veu la llum a Sabadell, a la qual desitgem llarga i pròspera vida.

Al C. A. de D. del C. i de l'I. tindràn lloc, avui, dissabte, a les deu de la vetlla, la solemne festa d'inauguració del curs de 1915 a 1916 de les *Escoles Mercantils Catalanes* i de repartiment dels premis obtinguts pels deixebles de les

FONDES I CAFÉS DE CATALUNYA

que, en concepte d'abonats, reben setmanalment LA NACIÓ i RENAIXEMENT.

Agramunt.	Fonda Martí.
Balaguer.	Cafè Ribera.
Berga.	Fonda «La Palma».
Lleida.	Cafè Serra.
Malgrat.	Cafè de l'Univers.
Palamós.	Fonda Guilera.
Pons.	Fonda Trias.
Ripoll.	Cafè del Venturera.
Sallent.	Fonda Monastir.
Sant Pere Pescador.	Cafè del «Apeadero».
Santes Creus.	Cafè Forment.
Tàrraga.	Fonda Marimón.
	Fonda d'Espanya.
	Cafè del Jardí.
	Cafè d'Espanya.

mateixes en el curs passat, amb assistència de representacions de les principals entitats econòmiques, culturals i nacionalistes de nostra ciutat i de l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona.

El President de l'U. C., el nostre mestre en nacionalisme, doctor D. Martí i Julià, se troba malalt, si bé no amb la greujetat que al principi va creure's.

Esperem que en el proper número podrem donar compte del seu total restabliment.

Coratiment ho desitgem.

Havíem anunciat en el número passat que'l dia 13, l'Associació Catalana de Beneficència tindria Junta General Ordinaria; més, degut a una causa imprevista no pogué tenir lloc; així, doncs, es fa avinent que's celebrarà, avui, dissabte, a les 10 de la vetlla.

♦ CAMISERIA
CORBATERIA
GENRES DE PUNT
F. VEHILS I VIDAL
2, Portal de l'Angel, 2

El dia 25 del corrent, a les 10 de la vetlla, la Joventut Catalanista de Barcelona, Alvarez, 6, principal, celebrarà Consell General ordinari pregant-se encarescadament l'assistència de tots els socis.

Per a demà diumenge, dia 21, la Secció d'Esbarjo del Casal Catalanista del Districte II, té organitzada una excursió col·lectiva «a cal Anguillero» a la qual s'hi convida a tothom.

Sortida: a les 7 del matí de davant del monument a Colom.

En Miquel Durán i Tortajada ens ha remès un exemplar del seu llibre «El Centre de Cultura Valenciana», qual atenció agraïm ben fortament. Es d'un contingut interessantíssim, i tot ell respira nacionalisme. Rebi la nostra felicitació més sincera.

Ha produït gran entusiasme entre ls lluitadors de l'Ateneu Enciclopèdic Popular l'anunci de les properes sessions per al Campionat de lluita greco-romana, les quals han d'ésser un poderós element de propaganda d'aquest sport.

El nombre de lluitadors inscrits és enguany molt més crescut que ls anys anteriors. I això és una demostració falaguera de l'avenç que assolix la lluita greco-romana a Barcelona.

CORRESPONDENCIA

P. C.—Ciutat: En les nostres planes no publiquem treballs de l'indole del que vostè ens ha enviat.—E. J.—Girona: Prenem nota de les observacions que ns fa i, des d'aquest número, canviem l'adreça.—L. M.—Manresa: Rebuda liquidació i ens fem càrrec del que diu. No cregui que ho trobem estrany, car, contràriament, agraïm molt la seva cooperació.—J. A.—Bellcaire: Rebut G. P. i distribuit conforme indicació.—P. O.—Ciutat: Ho publicarem.—R. G.—Ciutat: Mercès.

LA NACIÓ

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA
DE LA UNIÓN CATALANISTA

ABONAMENT

1 pesseta trimestre -- Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB «RENAIXEMENT»

2'50 pessetes trimestre -- Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C. S. en C.—Mallorca, 257 bis.